Літній мусон жене з неоглядних просторів Тихого океану важкі димчасті хмари до гір Сіхоте-Аліню. Чіпляючись за крислате верховіття темно-зелених кедрів, вони уповільнюють свій біг і виливаються на землю рясними дощами.

Під скелею, порослою папороттю і зеленим мохом, куди не дістають важкі дощові краплі, лежить тигр. У спекотний день Амба із задоволенням викупався тихій затоці Катену, але в холодну дощову годину він відчував огиду до води. Вилизуючи шорстким язиком вологу шовковисту шерсть, Амба донюхується до повітря. На стрімчаку багато відстоїв — кам'яних виступів над самою безоднею. Сюди інколи прибігають ізюбри, рятуючись од хижаків.

Амба недавно прийшов в урочище Катену, тож тутешні чотириногі мешканці ще не знали про появу "володаря джунглів". Він не їв четверту добу, а дощ усе не вщухав. Незабаром до його вух долинув легкий тупіт копит і шурхіт чагарника. Так міг бігти тільки наляканий ізюбр. Але чому обіч шурхотіли кущі? Цікавість спонукала Амбу вийти з-під навісу і попрямувати до того місця, де, за його розрахунками, пробіг якийсь звір. Тонкий нюх хижака вловив свіжий запах копит ізюбра. Але до нього домішувався інший, який завжди виводив з рівноваги тигра,— пахло вовками. Це вони гнали ізюбра. В очах Амби спалахнули вогники роздратування. Широко позіхнувши, він нечутно рушив за звірами.

Вовкам не довелося довго гнати ізюбра. Вистрибнувши на урвистий виступ скелі, з'єднаний вузькою перетинкою з горою, бик повернувся до єдиного проходу й став чекати своїх переслідувачів. З трьох боків його оточували провалля, і тільки з одного до нього на майданчик могли дістатися вороги. Він низько опустив роги, що загрозливо виблискували вісьмома гострими кінцями-списами. Але найстрашнішою зброєю для вовків були передні копита ізюбра. Вони били на смерть.

Невдовзі до майданчика підійшли ще двоє вовків. Бачачи, що спізнилися, хижаки повсідалися біля скелі й облизувалися, позираючи на оленя, такого близького й недосяжного для них. Вовчиця була спробувала хапнути ізюбра, але тієї ж миті відскочила, клацнувши зубами. Гостре копито мало не роздробило їй голову. Голодним вовкам шкода було втрачати здобич, і вони лягли під кущами в нього на очах. Сірі розбійники не раз вели довгу облогу ізюбрів на відстоях, доводячи їх до знемоги. Не врятуватися б від вовчих зубів і цьому оленеві, коли б не Амба, який, мов жовта тінь, прослизав між дерев.

Тигр здалеку побачив на бескиді оленя. Він неквапливо, як досвідчений мисливець, оглянув підходи до відстою. Прямо йти неможливо: місце відкрите, і олень побачить його. Припадаючи до землі, Амба став обходити відстій, ховаючись за гребенем увалу. М'які подушечки його широких лап із ввібраними пазурами, торкаючись мокрого листя і трави, не видавали ніякого звуку. Він скрадався так нечутно, що навіть сам не чув своїх кроків. Гілки чагарника, торкаючись його боків, ковзали по шовковистій шерсті. Тигр повільно пропливав серед заростів, як місяць серед хмар.

До відстою було вже недалеко, коли Амба помітив під кущами вовків, уся увага яких була зосереджена на ізюбрі, що переступав з ноги на ногу. Олень смачніший за сухореброго жилавого вовка, але тигр без вагань вирішив схопити вовчицю, яка лежала ближче до нього. Чи одвічна ворожнеча кішки та собаки, чи голодне нетерпіння штовхнуло Амбу на це. Націлившись на вовчицю, тигр ще з більшою обережністю почав поповзом скрадатися до неї, перебираючись від одного сховища до іншого, а коли до жертви лишалося не більше, як двадцять метрів, він припав на кілька секунд до землі, підібрав задні лапи, до болю стиснувши м'язи в усьому тілі, і стрибнув. Десять метрів пролетіло його тіло в повітрі, перш ніж торкнулося землі. Вовки кинулись урозтіч, але було пізно. На другому стрибку важкі лапи Амби вчепилися у вовчу спину, і не встигла вовчиця огризнутися, як її хребці хряснули і розійшлись у могутніх тигрячих щелепах. Скориставшись із втечі своїх ворогів, ізюбр зістрибнув з відстою і стрімголов кинувся у рятівні хащі.

Амба ніс у зубах вовчицю так само легко, як кішка мишу. Йому не хотілося вечеряти під дощем. Повернувшись до свого сухого лігва, він не кваплячись з'їв передню частину вовчиці, облизав лапи і задрімав. Розбудив його стривожений крик сойки. Бралося на сонячний день. Амба спустився до струмка, напився прозорої холодної води. Поснідавши рештками вовчиці, він розлігся під скелею і, коли вже сонце схилилося до обрію, пішов по своїх мисливських володіннях.

Косогір, яким ішов Амба, був укритий мішаним лісом. На шляху йому траплялися старі дуплисті липи, білокорі ялиці. Місцями дерева були оповиті ліанами. Високе пір'ясте листя папороті ховало його з головою. Лісові галяви густо поросли колючою аралією і диким перцем, навіть тигрові було важко пройти крізь ці хащі, і він їх обходив. Ліс бринів пташиними голосами. Особливо виразно лунали крики жовни і дроздів. Пахло прілим листям. У повітрі пурхали великі синьо-чорні метелики-хрестоносці. Схожий на зморщений стовбур тополі або на рухливу ліану, піднімався вгору полоз, чорне тіло якого прикрашав ошатний яскраво-жовтий малюнок. І хоча тигр відчував відразу до змій і ніколи їх не чіпав, полоз поспішив вилізти якомога вище.

З настанням сутінків пожвавилися мешканці лісу. З дерева на дерево перелітали летяги, вийшли на лови індійські куниці. Шурхотів у сухому листі їжак. Амба пройшов кілька кілометрів, але ніде не зустрів ізюбра або кабана, м'ясо яких особливо полюбляв. Світанок застав його на березі гірської річки. Він угамував спрагу і, випроставшись на м'якому мосі, проспав цілий день у затінку старих ялин. Увечері він знову вийшов на лови.

Пробираючись дубняком, він мало не схопив молодого гімалайського ведмедя. Пестун хутко вискочив на дерево і, влаштувавшись у розсосі високих гілок, став спостерігати за тигром, який розлігся під деревом. Сидіти ведмедеві було твердо й незручно. Ведмідь відгриз кілька гілок і вклав їх у розсосі суків, на яких сидів. Вийшло щось схоже на настил, на якому й влаштувався ведмідь, як у гнізді. Тепер тигрові не дочекатися

його внизу. Просидівши під деревом до ранку, Амба подався далі в ліс у пошуках кабанів.

Незабаром він вийшов на второвану ізюброву стежку, яка привела його до солонця. Тут на грузькій землі було багато свіжих слідів ізюбрів. Пахло оленями. Тигр пильно оглядався навсебіч. Вподобавши сухий пагорбок, густо поріслий куничником, Амба ліг, чекаючи ізюбрів. Опівночі тріснула гілка: до солонця йшов якийсь звір. Чутливий нюх тигра вловив запах ізюбра раніше, ніж зіркі очі роздивилися його невиразний силует.

Ізюбр підходив до струмка з осторогою: зупинявся через кожні кілька кроків, поводив великими вухами, довго принюхувався до повітря. Але, крім запаху солонуватої землі, його чорні ніздрі не вловили нічого підозрілого. Нарешті ізюбр підійшов до солонця і почав пожадливо їсти землю.

Цього тільки й чекав Амба. Двома стрибками скочив він на спину ізюбра, кількома ударами розтрощив йому хребет і зламав шию. Олень упав як підтятий. Амба наївся теплого м'яса і ліг на траві неподалік своєї жертви. Але довго раювати йому не довелося.

Поки він розкошував на прохолодній землі, по сліду його брів великий бурий ведмідь. Широкі лапи під півтонною чорного тушею тонули в моховій подушці. Десятисантиметрові кігті зловісно постукували по корінні дерев і камінню на стежці. Ведмідь був голодний. Він знав, що тигрячі сліди приведуть його до ситного обіду, і не помилився. Гострий запах свіжого м'яса примусив його зупинитися і донюхатись — крім ізюбрятини, пахло тигром.

Про свою появу володар тайги сповістив глухим грізним ревінням, від якого затремтіло листя на деревах. Здиблена на карку шерсть збільшувала й без того високий півтораметровий зріст ведмедя, який стояв на чотирьох лапах. Він вимагав своєї долі й у разі відмови був

готовий битися. Коли б тигр був голодний, він, може, й прийняв би зухвалий виклик, але перевантажений шлунок не для бійки. Із глухим гарчанням Амба підвівся і, залишивши ведмедеві свою здобич, пішов у сопки.

Свої мисливські угіддя Амба обходив за кілька днів. Інколи його денні переходи перевищували десятки кілометрів. Протягом місяця він упіймав двох ізюбрів і одного великого кабана, але з'їсти всю здобич йому не щастило. Його слідами ходив ведмідь. Інстинктивно відчуваючи у швенді сильнішого противника, Амба поступався йому, але злість дедалі більше виповнювала тигряче серце.

Настала осінь. З дубів почали сипатися брунатні жолуді, на виноградних лозах пишалися кетяги чорно-синіх ягід. Спокій лісу став порушуватися пострілами мисливців. Серед слідів мешканців Катену з'явилися нові — сліди людини. Амбу не лякали ці сліди, але його охопила якась непевна тривога упереміш із цікавістю. Якось уночі тигр довго йшов по сліду людини. Підійшовши до струмка, він побачив маленьку хатинку. Із залізного димаря летіли іскри й пахло димом, як того року, коли горів ліс. І хоч тигр не боявся ні вогню, ні цієї крихітної хатинки, йому не сподобалося сусідство з людиною, і він пішов геть.

Тепер добувати їжу стало важче. Опале і примерзле листя шурхотіло навіть під оксамитовими лапами Амби. Кабанів і ізюбрів тривожили мисливці та їхні собаки. Тигр часто ходив голодний.

Якось, ідучи гребенем сопки, Амба здалеку побачив гімалайського ведмедя — з тієї породи напівдеревних ведмедів, яких тигр нерідко добував собі на обід. Не чекаючи небезпеки, гімалайський ведмідь наближався до місця, де за колодою заліг тигр. Він підбирав на ходу жолуді й так захопився цим, що підійшов упритул до свого ворога. Глухо ревнувши, Амба одним великим стрибком осідлав ведмежу спину й устромив у неї ікла та кігті. Напад був такий самий жахливий, як і несподіваний. Ведмідь заревів од болю й жаху і кинувся під укіс. З крутого схилу гори звірі сторчма скотилися у видолинок. Тут ведмедеві

вдалося вирватися з тигрячих обіймів, і він побіг нагору, але Амба наздогнав його і збив з ніг. Звірі знову скотилися у видолинок. Цього разу ікла Амби уп'ялись у шию ведмедя. Перепало й тигрові. Не звертаючи уваги на свої рани, він почав ласувати жирною ведмежатиною. Два дні повертався Амба до своєї здобичі і, коли від ведмедя залишилися голова, лапи та великі кістки, яких не могли розтрощити навіть могутні щелепи тигра, він полишив глухий видолинок. Після ситої їжі йому не хотілося їсти кілька днів, зате пив він багато.

Випав перший сніжок. Тигр з насолодою, мов кошеня, покачався на ньому і розлігся під старим тисом, де не було снігу. Ліс тепер далеко проглядався. Одні його мешканці відмандрували в далекі краї, інші позалазили в барлоги. Побільшало ворон, які зліталися до тигра, коли він добував звіра. Ще більше з'явилось у лісі мисливців. Їхні постріли часто порушували сон Амби, турбували його.

Серед зими випав глибокий сніг. Подекуди кучугури були вищі тигра, і йому доводилося триматися одного місця, важко було робити великі переходи. На снігу спати він не міг і тому користувався гайнами кабанів. Але навіть у м'яких кабанячих гніздах, де звичайно він спав удень, коли скупе на тепло зимове сонце осявало ліс, тигр мерз, тому з настанням сутінків ішов поблукати. Він полюбляв ходити ведмежими слідами і кабанячими стежками, а якщо зустрічався слід мисливця, йшов і по ньому. Ходити чужими слідами було легше, та й здобич траплялася частіше.

Ось і тепер Амба простував кабанячою стежкою. Немов прокладена з допомогою компаса, вона йшла точно на захід. Незабаром стежка зникла, розійшовшись на декілька окремих слідів. Пройшовши по одному з них, Амба обнюхав кущ бересклету. Гілки його були нещодавно обламані, але не валялися на снігу. Певно, їх поніс кабан до гнізда, яке могло знаходитись десь поблизу. Тигр йшов дуже сторожко, весь час донюхуючись і прислухаючись.

...Один необережний крок може підняти кабанів, а наздогнати свиней, що мчать від хижака, важко навіть тигру. Рослинність не стримує їхнього бігу: кабан ніби клином розсуває своїм тілом густі зарості. Вкритий густою жорсткою щетиною, він легко прослизає крізь них, не чіпляючись за гілки. Тигрові ж долати густе плетиво гілок важче: тіло його вразливіше, а м'які лапи можуть бути поранені гострими, як шило, і міцними, як кістка, ялиновими сучками. Ось чому Амба звичайно скрадається до кабана якомога ближче і кількома стрибками досягає його, але якщо промахнеться, що буває дуже рідко, то не переслідує.

Дрібними частими кроками Амба швидко пішов у напрямку гайна, де лежала свиня, потім припав на передні лапи і штовхнув своє тіло вперед. Одним велетенським стрибком він досяг гайна і опустився на спину закляклої з переляку свині. Пронизливий вереск розлігся у дрімотному лісі. Нажахані, кинулися урізнобіч свині, і знову крижана тиша опанувала лісовими хащами.

Тепер у тигра була ситна вечеря і теплий барліг. Вранці, тільки-но розвиднілося, над Амбою пролетіла чорна ворона. Вона зробила лише одне коло, але від її очей не сховалися ні свиня, ні тигр, ні кривава пляма на снігу. "Кар! Кар!" — прокричала вона, і не минуло десяти хвилин, як над Амбою кружляла зграя її подруг. Вони повсідалися на верхівках сухих ялиць і почали ранковий перегук.

Потягшись і струсивши з себе глицю, Амба наблизився до кедра, підвівся на задні лапи і увіп'яв свої світлі кігті у червонувату кору, ніби бажаючи упевнитись в її міцності. Потім він підійшов до своєї здобичі й почав сніданок. Легкий вітрець доніс до нього запах ведмедя. Незабаром почувся шурхіт, і чорна горбата постать швенді майнула між деревами. Роздратований ведмежим нахабством, Амба глухо загарчав і ошкірився. Але ведмідь продовжував наближатися. Тоді тигр кинувся йому назустріч із загрозливим ревиськом. Він не хотів цього разу поступатися своєю здобиччю. Та швендя був дуже голодний. Скуйовджена чорна шерсть, звисаючи з його запалих боків, була здиблена на загривку. Ревіння тигра його не лякало, а дратувало.

З надр могутніх ведмежих грудей викотилося клекотання, схоже на віддалений гуркіт грози. Потупцявши на одному місці, швендя став обходити тигра, поступово зближаючись із ним. Щоб налякати Амбу, ведмідь підвівся на задні лапи. Тепер зріст його перевищував два метри. Випущені кігті нагадували чорні карлючкуваті пальці велетня. Щоб дужче налякати противника, він загрібав ними повітря, при цьому чулося зловісне клацання. Але тигр не відступав. Вибравши слушну мить, він кинувся на спину швенді й устромив схожі на кинджали ікла у ведмежий карк. Ведмідь застогнав і впав на бік. Але одразу заніс за спину широку лапу, стягнув тигра а себе і стиснув його в залізних обіймах, уп'явшись у смугастий бік жовтими іклами.

Відбиваючись усіма лапами, тигр не розтискав щелеп. Розриваючи м'язи ведмежої шиї, він добирався до хребців... Строкатим клубком качалися звірі по землі, ламаючи молоді деревця і виповнюючи ліс гучним ревінням. Під ударами довгих кігтів шерсть з обох летіла жмутками. На витоптаному снігу все ширше й ширше розповзалися криваві плями. Тричі ведмідь підминав під себе тигра, але щораз Амба вислизав зі смертельних обіймів і заскакував йому на спину, намагаючись зламати ведмедеві шию.

Олені та кабани в таких випадках кидалися тікати й тягли на собі страшного вершника доти, поки не падали мертві. Та не таким був ведмідь. Відчуваючи, що його осідлав тигр, він валився на бік і стягував а себе тигра дужими лапами. Спершу всі шанси на перемогу були в тигра. Він переважав ведмедя у швидкості ударів, спритності та ініціативі нападу. Швендя, здавалося, тільки захищається. Але незабаром Амбу стали полишати сили. Не маючи змоги вбити швендю блискавичним ударом, він все частіше й частіше потрапляв у його обійми, від яких тріщали всі ребра. Сили ведмедя були невичерпні. Його ревіння перетворилося на стогін. Бруднячи гарну шкуру тигра піною і кров'ю, він роздирав її кігтями та іклами, весь час намагаючись дістатися горла. Нарешті Амба зрозумів, що йому не здолати ведмедя.

Він не звик досягати перемоги ціною всіх сил і вирішив відступити, але лапи ведмедя, наче залізні обручі, стискали його тіло. Щоб розірвати цю смертельну хватку, тигр увіп'яв у ведмежу лапу ікла. Тріснула ведмежа кістка, але тієї ж миті ікла швенді глибоко увійшли в незахищену шию тигра. Амба став задихатися. Він роздирав гострими пазурами тіло ведмедя, вирвав йому одне око і розірвав вухо, але вивільнитись не зміг…

Ведмідь убив Амбу у той же спосіб, у який тигр убивав оленів. Швидко загоюються рани на ведмедеві. Швендя протягом місяця не полишав кабанячого лігва. З'ївши рештки свині, він узявся за тигра, м'ясо якого було таке саме смачне й поживне, як і кабаняче. Спав він у кабанячому гайні й коли запаси скінчилися, пішов до сопок, що синіли на обрії.